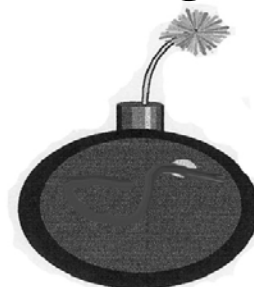

Organisation eller mangel på samme

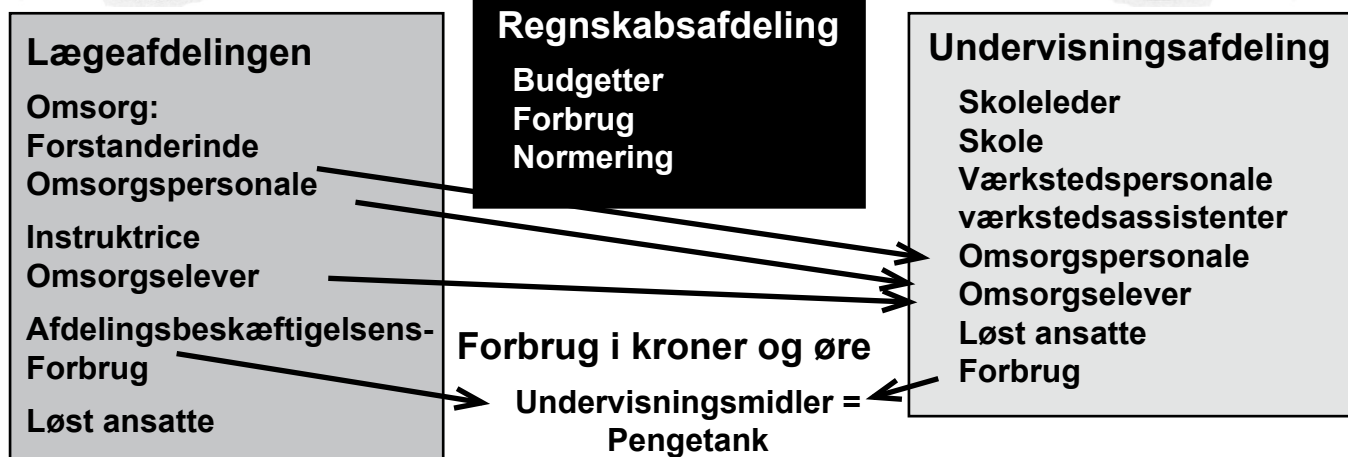
Grafisk forsøg på at illustrere forvirringen

Begrebsforvirring

Beskæftigelse = Oplæring

Holdeplads for Interessekonflikter

Virkelighed – utopi – drømme – magtbegær

Overlægens opfattelse:

Afdelingsbeskæftigelsen er i lægeligt regi. Dermed var ergoterapeuten chef for denne. Da omsorgspersonale også beskæftigedes på værkstederne, og da lægerne hidtil egenrådigt uden nogen form for samarbejde med undervisningsafdelingen havde anbragt klienter på værkstederne var også beskæftigelsen på værkstederne i lægeligt regi.

Undervisningslederens opfattelse:

(Bulder Jørgens)

Al beskæftigelse på Oasen er i Undervisningsafdelingens regi. Skolelederen er chefen.

Hverdagens magtcenter; forstanderinden

På min vej rundt med fru Birkeland mødte vi en ældre dame, der lidt haltende trak sin cykel ned over plænen. Hun var i en kridende hvid uniform og havde knude i nakken. En stille, undseelig, og genert dame.

Bag hende gik to store åndssvage brød, den ene lavede et eller andet fis, men et løftet øjenbryn fra den ældre dame var nok. Han stoppede sin optræden, ikke fordi han var bange for hende, næh, han holdt tydeligvis af damen, som et barn holder af sin moder, ingen tvivl om det, han satte pris på hende og søgte kontakt på sin måde.

«Nåh! De er den nye skoleleder, hjertelig velkommen, jeg har allerede set Dem snakke og hygge med beboerne, jeg er ikke i tvivl om, at De også vil komme til at holde af dem, og at De vil kunne lide at være her.»

«Har De arbejdet med åndssvage?» «Nej, jeg har selvfølgelig læst mig til noget, men det er jo papir og teorier, det kan jeg næppe bruge til noget praktisk, så hvis det går, som jeg forventer, skal jeg begynde på bundlinjen.»

«Det er første gang» sagde forstanderinden, «jeg hører en pædagog udtale, at han ingenting ved. Sokrates ord er nok ikke helt glemt? De ved, det var ham, der udtalte, jo mere jeg ved, jo mere ved jeg, at jeg ingenting ved.»

Min fornemmelse var at dette beskedne menneske kunne man tage grundigt fejl af, hun var en person med indflydelse, hun havde magt i det virkelige liv på Oasen, skabt i kraft af sit arbejde. Forstanderinden var leder af alt omsorgspersonale på institutionen.

Afdelingsbeskæftigelse – ergoterapeut

I dagligstuen eller om man vil opholdstuen på en af de store afdelinger, der rummede 35 beboere var i dagtimerne yderligere stuvet 25 «patienter» ind. Hovedparten blev hver morgen kørt fra deres hjem til Oasen, en tur ofte på to timer hver vej. Ca. 300 hjemmeboende øgede den i forvejen overbelagte institution til det uansvarlige.

«Tilfældigt» dukker lederen af afdelingsbeskæftigelsen op, en moden, noget jomfrunalsk kvinde. Karin ændrede holdning, hun var nu afventende, der lå spændinger i luften og faresignalerne øgedes støt igennem samtalen. Ustandseligt bombarderedes jeg med spørgsmål, hvilke instrukser havde jeg fået, hvilke planer havde jeg?

Jeg betroede hende, at min viden og mine erfaringer var meget nær nul, så jeg ville spise brød til, medens jeg klappede hesten.

«Tror De ikke det klogeste, jeg kan gøre, er at lytte til dem, der har den nød-

vendige viden og sammen med dem planlægge fremtiden? Som bekendt kan man tvinge hesten til truget, men ikke tvinge den til at drikke. At presse ting og sager ned over hovedet på folk giver næppe gode resultater. Tilsyneladende var hun beroliget».

Et er et søkort at forstå – et andet er et skib at føre

Oasens organisation med hensyn til beskæftigelse

Organisation – kompetence - stridigheder

Skolelederen præsenteres for medarbejderne

Undervisningslederen havde trommet alt personale, som havde med beskæftigelse at gøre, sammen. Han præsenterede mig med brask, bram og bulder, og man kunne let få indtryk af, at jeg var denne verdens sidste vidunder. Medarbejderflokket var mildest talt en broget skare. Uddannelser, faggrupper og holdninger var som nat og dag.

Han luftede sine visioner, det lød revolutionerende, især i forhold til de mennesker jeg havde mødt, jordforbindelsen manglede. Uforberedt sagde jeg ganske kort, at jeg håbede, at vi stille og roligt kunne få et godt samarbejde til fælles gavn og glæde, men at jeg sandsynligvis måtte skuffe dem i første omgang, da min viden og erfaring omkring åndssvage og deres behov lå på et meget lille sted.

Men jeg kan mange ting, vort problem bliver at bruge hinanden. Sammen skal vi med færrest mulige kræfter nå resultater, det kan vi, hvis vi står sammen, enighed gør stærk. Med værkstedslederne aftalte jeg nu en form for praktik på værkstederne.

I kan køre samme program for mig som for omsorgseleverne.

Det gav nogen fnisen, men var okay.

Afdelingsbeskæftigelsen

Ergoterapeut – faglig ære – prestige – værdsættelse

Det forholdsvis faste personale var overvejende omsorgspersonale og omsorgselever tildelt af forstanderinden eller/og senere af instruktice.

De løst ansatte fægtede ergoterapeuten sig til ved på sine knæ at tigge i regnskabsafdelingen. Materialeforbruget tildeltes af overlægen, når denne var i julehumør eller faldt for ergoterapeutens bønfoldelser.

Kontering: Undervisningsmidler. Værkstederne og afdelingsbeskæftigelsen skulle ledes af skolelederen mente uv. lederen.

Personalet var håndværksuddannede, værkstedsassistenter, fritids-pædagoger, en børnehavepædagog på fysioterapeutisk afdeling, to «værkstedsledere» var omsorgsuddannet.

Omsorgsassistenter og omsorgselever blev tildelt af forstanderinden eller/og senere af instruktice.

Resultatet blev, da de ledende personer intet konstruktivt foretog sig, at indianerne kæmpede en fortvivlet kamp på egne præmisser for at fremtrylle ressourcer, for at klare arbejdspresset – det blev alles kamp mod alle, et såbed for magtkampe, intriger og tidsspilde.

Som det fremgår af den grafiske fremstilling er der tale om flere gråzoner, hvor der var tale om overlapninger og sammenblandinger.

Skoleleder og leder af afdelingsbeskæftigelsen var således på flere vitale områder uvidende om, hvad de rådede over af personale, og hvad de kunne bruge af midler til forbrug (materialer). Begge var henvist til at bede – tigge andre (forstanderinde og instruktice) om at få stillet mandskab til rådighed. Mandskabet blev ofte rokeret om eller flyttet til andre opgaver, uden at de to ledere blev spurgt.

Når det ikke kom til stridigheder, men til et rimeligt samarbejde igennem mere end ti år mellem de to mellemledere skyldtes det:

De kendte betingelserne. I tilfælde af en konfrontation på højere plan ville de blive som lus mellem mange negle – de ville blive gidsler i en ufrugtbar magtkamp. Derfor holdt de indbyrdes fred, og samarbejdede, så godt det lod sig gøre under de givne forhold, i håb om, at tiden ville løse problemerne. Væbnet neutralitet om man vil.

Solder De ikke?

Efter nogen tid bliver jeg kaldt til samtale hos forstanderen, han havde en del spørgsmål.

«De har indkøbt materialer til undervisning af omsorgselever, synes De ikke, at De har brugt ret mange penge?»

«Inden jeg købte varerne, har jeg ud over de oplysninger, jeg fik fra min chef været rundt hos de personer, læger m.m., som underviser omsorgseleverne og bedt dem udtrykke deres behov.

«Ud fra mine erfaringer fra folkeskolen, hvor jeg har undervist og forestået indkøbene til biologi og anatomi-undervisningen, har jeg kun bestilt og købt det nødtørftigste, men alt i en god kvalitet.»

«Kvalitet koster penge, og hvis man skal undervise i disse fagområder, kan materiellet holde i mange, mange år. Efter min vurdering har jeg været nøjsom og meget prisbevidst.»

«Synes De, det er rigtigt bare at bruge penge på den måde uden at spørge os i administrationen først?»

«Jeg har prøvet at finde frem til forstanderens regnskabsmæssige system, men jeg kan ikke se noget system, kun, at det er en stor sammenblanding af de fire områder. Hvis man vil ansvarliggøre en leder for budgetoverskridelser, må man kridte banen op, så han nøje kender sit område.»

De fire centerledere har et rend af personale, som tigger sig til forbrug af materialer m.m. Det er centerledernes måde at befæste deres magtpositioner og deres forsøg på at blive populære, man sidder jo og leger hyggeonkel og julemand.»

Han blev stødt, men jeg fortæller ham nu, at ingen overhovedet har givet mig en orientering om, hvilket personale, jeg råder over, hvilke normeringer, der ligger til grund, og et budget har jeg endnu ikke set.

«Foretagendet her er ren blindflyvning.»

Hvis min fornemmelse er rigtig, er jeg ansvarlig for det omsorgspersonale, der er beskæftiget på værkstederne, men som hører til i lægeregi. Konsekvensen af det er, at hvis jeg ønsker at påtale en tjenesteforsømmelse direkte, f. eks. at der drikkes for mange bajere, kan vedkommende svare mig, det er ikke dit bord, han kan endog blive uforskammet og udtrykke: «Det rager ikke dig.» Jeg har ingen kompetence, den ligger andetsteds.»

Forstanderen grundede lidt og sagde endelig: «De har ret, vi må gøre noget ved det, men det er en omstændelig og meget følsom affære.»

Vi aftalte nu, at hans souschef skulle gennemgå regnskabssystemerne med mig og som en begyndelse vise mig, hvilke konti UV. afd.' en rådede over.

På UV. afd.'s budget var bl. a. ret mange penge til underholdning, den eneste, der havde brugt penge til institutionens traditionelle fester, var forstanderinden, som var chef for plejen og tilknyttet lægeafdelingen.

Materialer til beskæftigelse blev anvist på vore konti af overlægen, andre blev konteret efter de forhåndenværende søms principper. Var midlerne brugt på den ene konto, brugte man uden hensyn løs på en anden. Vi blev enige om, at vi ville finde frem til de sidste to års forbrug og derefter underdele kontiene, men det skulle gøres langsomt.

Frem for alt skulle det være velovervejet. I den mellemliggende tid skulle jeg forsøge at adskille funktionerne.

At UV. afd.'en havde så rigeligt med penge var en følge af de bevilgende myndigheders nye strategier. Vi var i kridtuset, så længe, det varede. Jeg foreslog at alle udgifter, der skulle konteres på UV. afdelings konti skulle attesteres af mig først, og såfremt det var UV. afd.'en uvedkommende, måtte vi drøfte den videre fremgangsmåde.

Regnskabsmanden bemærkede: *«Når vi afviser regninger, hvor UV. afd.'en ikke har udstedt rekvisition, og hvor UV. afd.'en ikke vil attestere, bliver der et ramaskrig».*

«Er der andre muligheder?» «Nej! Men gennemføres det, sparer vi megen tid og slutresultatet bliver bedre».

Bøvlet starter: Første kompetenceproblem

Jeg beder om en samtale med forstanderinden. Grundigt forklarer jeg hende, at jeg arbejder på at finde ud af hvem og hvad UV. afd.'en disponerer over. Hun fik fremvist bilag fra sine fester, og nu spørger jeg, om hun synes, det er rimeligt, at hun, som er underlagt lægeafdelingen bruger af midler, der er bevilliget til undervisning.

Hun blev urolig, skræmt. Blidt klappede jeg hendes hånd.

Frygtsomt spørger hun, *«betyder det, at vi ingen penge har til fester?»*

«Ja, på papiret.»

«Vil De tage pengene fra os, så vi ikke kan holde fester i fremtiden?»

«Nej, De kan være ganske tryk. Slap bare af. Men dette her er noget rod og ingen er tjent med det, som det er.»

Se, lad os gå to år tilbage og finde frem til, hvor meget der er brugt til fester, underholdning osv. og af hvem. Det er så min tanke senere at foreslå Dem og andre, at mindst de beløb, man tidligere har brugt, bliver rammebeløb, som man starter et nyt finansår op med, det betyder, at når et år begynder, ved De på forhånd, hvor meget De frit kan disponere over. De bliver fri for at gå tiggergang. Hvad siger De til det?»

Hun vred sig noget, det lød for godt til at være sandt.

«Skal De bruge mere end rammebeløbet, snakker vi sammen og prøver sammen at finde en løsning. Men hvis vi ser på de sidste års forbrug, har de stået for alle arrangementer, der er ingen andre, der har gjort noget og de har kun brugt 20 % af det bevilligede beløb, resten er gået tilbage i statskassen.»

Har der ikke været noget, De kunne have ønsket at gøre?»?

«Jo da, hun havde lige sagt nej til et amatørteater, fordi hun troede ikke, at der var penge til det, de skulle have transporten dækket.»

«Må jeg komme med et forslag?»

Det første og vigtigste er, at vi holder mund, især over for vore chefer, de er jo som hund og kat, det næste er, at vi stikker en finger i jorden og prøver os frem. For at holde styr på udgifterne kalder vi alt, hvad De arrangerer for traditionelle arrangementer, og hvad vi sammen afholder, kalder vi underholdning. De gør som De hidtil har gjort, de attesterer bilagene, men sender bilagene over mit bord, jeg sender Dem videre til souschefen. De skal ikke binde Dem til noget nu, snak med souschefen og hør hans mening.»

Kort tid efter blev jeg kontaktet og forstanderinden meddelte,

at hun sagde ja tak, bl.a. fordi souschefen havde forsikret hende om, at både han og jeg ville kæmpe med næb og klør for, at hun ikke kom til at mangle noget som helst nu, hvor hun stod frit.

Andet kompetenceproblem

Lederen af afdelingsbeskæftigelsen var uddannet ergoterapeut. Hun var overbevist om sin lederrolles vidtfavnende betydning. Klynkede, bad om medlidenhed og forståelse, hun udførte et kæmpearbejde, men blev det værdsat? I beskæftigelsen brugtes utroligt mange forskellige materialer og en dag spørger jeg, *«hvordan foretager De deres indkøb? De må da have mange forskellige leverandører, indkøbene må da tage en masse af Deres tid.»*

Pengene fik hun i småsætter af overlægen, derfor kunne hun kun købe mindre partier ad gangen, ofte til en for høj pris, hun kunne ikke altid få mængderabatter.

Undskyld siger jeg nu, der er altså noget rivende galt, Bulder Jørgen (min chef UV.' lederen) har instrueret mig om, at Afdelingsbeskæftigelsen er i UV.' afdelingens regi, hvilket han har fået til, at jeg er deres foresatte, derfor skulle deres indkøb foregå via undervisningsafdelingen. For øvrigt konteres deres udgifter på UV.' afdelingens konti, det synes jeg er forkert, hvis De ikke er tilknyttet UV.' afdelingen.

Hun kunne ikke skjule sin uro, her havde hun uden indblanding udefra på egen hånd ledet afdelingsbeskæftigelsen til alles tilfredshed under nærmest umulige forhold, og nu skulle hun måske stå under en for hende ukendt skoleleder.

Hendes erfaringer med min forgænger var absolut ikke positive.

Nu fik jeg igen en meget lang forklaring om, at ergoterapeuter som følge af deres uddannelse kun kunne stå under læger, idet disse diagnosticerede og ordinerede behandlinger med mere. Hendes faglige organisation påbød også dette. For damen var dette primært et spørgsmål om kompetence, for alt i verden ville hun ikke tabe ansigt ud ad til.

For at berolige hende betroede jeg hende min helt private opfattelse:

«De og lille jeg er nogle små elendige lus, som meget nemt kan blive grundigt klemmt mellem nogle meget store negle. Det har jeg ikke lyst til, og jeg vil ikke spilde en masse tid og kræfter i et hundeslagsmål.

De kan altid komme til mig og de kan altid komme med Deres meninger og opfattelser, det vil aldrig blive brugt mod dem på anden måde end, at jeg også vil have ret til at have mine meninger. De må altid huske på, at jeg stræber ikke efter magt eller berømmelse, jeg tromler ikke folk ned, jeg tvinger ingen til noget, de ikke selv vil.

Er det i orden, at jeg finder institutionens materialeforbrug frem, hvad de forskellige enheder har brugt og ikke mindst, hvad er budgetteret. På den måde kan vi få styr på tingene og forhåbentligt finde frem til, hvad, de enkelte har brugt og fremtidigt bør have?

Endelig vil jeg bede dem, når De har købt ind, så attesterer De bilagene, sender dem over mit bord, og jeg sender dem videre til regnskabsafdelingen. Denne fremgangsmåde anbefales også af administrationen.

I øvrigt skal De lige huske, at hvis De på et tidspunkt vælger at være i lægeafdelingens regi, så møder de ingen modstand fra min side, men det bliver da lægeafdelingen, der må grave penge frem til deres forbrug. UV. afd.'en lukker for sluserne.»

Med et lettelsens suk gik hun ind på aftalen og sagde: *Vi er enige, skulle vi blive uenige har jeg fået det indtryk, at jeg bare kan melde op til skolelederen, for jeg har bemærket, at flere af mine medarbejdere har henvendt sig til Dem, fordi der er denne usikkerhed og skolelederen har hver gang konsekvent henvist til mig, som deres foresatte. De har ikke tilsidesat mig».*

«Nej det ligger mig fjernt.»

I løbet af året fik vi indrettet et depot med faste åbningstider for de materialer, der benyttedes til Oasens beskæftigelse. Da skolen udarbejdede et kartotek, der viste alle data for indkøb, forbrug osv. kunne alle se det som en fordel.

Det var hurtigt, effektivt og man behøvede ikke at tigge.

Dobbeltløn

Efter nogen tid modtager jeg et brev fra hovedkontoret, hvor jeg gøres opmærksom på, at jeg har modtaget dobbeltløn, og at jeg skal tilbagetale den løn, jeg har modtaget fra kommunen. Nu var jeg i forvejen godt sur, bl. andet på grund af al den ulejlighed jeg havde forvoldt på den skole, jeg havde forladt, og som resultat fik, at jeg spildte flere dage og fik slået vore ferieplaner grundigt i stykker.

Derfor var jeg parat til at forlade etablissementet med øjeblikkeligt varsel. Resultatet blev et svar, der i store træk lød således:

- 1.** Den fra kommunen modtagne løn er udbetalt for en periode, hvor jeg normalt ville have holdt ferie.
- 2.** Almindeligvis blander arbejdsgivere sig ikke i om medarbejdere har lønnede jobs i deres ferier.
- 3.** Om jeg har plukket jordbær, passet en iskage- eller pølsebod må derfor være arbejdsgiverne uvedkommende.
- 4.** Hvis mit arbejde, i den periode jeg hidtil har gjort tjeneste i Statens Åndssvageforsorg ikke er tilfredsstillende, er det blot at sige til, jo før jo bedre, da jeg så vil finde mig et andet arbejde.

Næste gang jeg har konflikt med hovedstyrelsen, siger forsorgschefen, nåh, her har vi manden med en revolver i ærmet.

Mange år senere løftede han sløret for, at han var bekendt med min tidligere tilværelse som sabotør. Derfor var der også af denne grund gensidig sympati.

I praktik

I alle afdelingers dagligstuer var åndssvage beskæftiget. På de store afdelinger, der rummede 35 beboere var beskæftiget op til 25 personer udefra + personale. Der var trængsel for at sige det mildt.

Her var jeg i praktik i nogle eftermiddage.

Indianere og høvdinge

Praktik – eller rettere – at gå til hånd – var sundt. Problemerne fik jeg på kroppen, jeg fik en forståelse ikke bare af de åndssvage, men også af personalets indsats, deres holdninger og deres given op og manglende tro på forbedringer, når de ramte den berømte mur.

Her var ikke meget lys forude.

Overalt vakte det undren og affødte mange diskussioner mand og mand imellem, at en tjenestemand i min lønningsklasse gik mellem indianerne og udførte stort set det samme arbejde som dem, så godt, han nu kunne. Vi blev fortrolige med hinanden, men bedst var nok, at man fik tillid til mig. Man følte, at jeg var loyal og solidarisk.

En dag propper en dybt åndssvag et stort garnnøgle i munden, det er på vej ned gennem spiserøret, jeg haler og forsøger at vriste det ud, personale iler til undsætning. Da vi står med det oversavlede garn, takker jeg for hjælpen. En af omsorgseleverne siger:

«Det er da os, der skal sige tak, for nu er vi da fri for at hale garnet ud af den anden ende, når han skal på potte i morgen.»

En dag spørger jeg forstanderinden, om hun vil formidle, at jeg kan komme i en eller anden form for praktik på en eller to af de store afdelinger fra lørdag til søndag. Det vil hun gerne, men hvad har De tænkt dem, vil De bare se på, og vil De blive her inde natten over?

De bor jo på landet. Det er intet problem, jeg tager en sovepose med, der er jo sofaer nok, og jeg har tænkt mig, at udføre det arbejde en ny omsorgselev bliver sat til.

«Synes De, at det er nødvendigt, tror De ikke, det vil vække en vis opsigt, det er jo ikke en fremgangsmåde, man er vant til fra en ledende persons side?»

«Måske, men min erfaring er, at der snakkes utroligt meget og ofte er skønmalerierne ikke i overensstemmelse med virkeligheden. Min måde at få indblik på, er at opleve den på min krop, så ved man da, hvad man taler om.»

Hun ville give besked. I min efterårsferie arrangerede hun praktik på to andre institutioner. Oplevelserne var rystende; på den ene side oplevede jeg episoder, hvor vi kun var et par stykker til at klare panik-situationer med 40 – 50 „patienter“ og nogle få forhåndenværende søm som eneste hjælpemiddel.

Nogle medarbejdere var slidt op, de havde opgivet, deres sløvhed, deres ligegyldighed, deres mangel på engagement var provokerende.

Her lyste samarbejdsproblemerne mig i øjnene, og det fik konsekvenser i mit fortsatte virke, først og fremmest, fordi det var skrigende eksempler på ledelsens manglende solidaritet med og loyalitet for deres ansatte.

Men mine egne holdninger var gennemsnitsdanskerens, ofte når man stod med de sværest handicappede for tankerne gennem hovedet, det er da spild af kræfter, af tid og penge.

Men jeg skal love for at her blev flyttet etiske og moralske grænser.

Når jeg oplevede samspillet mellem «patienten» og den omsorgsassistent, der i årevis havde taget sig af det «håbløse» tilfælde, bredte der sig en indre varme, og jeg forsøgte at lure dem kunsten af.

Med mine personlige positive oplevelser som baggrund, syntes jeg, det var rimeligt nogle år senere at sende en højt estimeret lærer fra Personalehøjskolen (institut for omsorgsuddannelsen) i praktik på en af Oasens store afdelinger, med den besked, at han skulle fungere som en omsorgselev i praktik.

Højskolelæreren indvilligede, men kun fordi han intet begreb havde om, hvad der lå forude. Han ankom på afdelingen kl. 9,10 og forlod den og mig i vrede uden at sige farvel kl. 9.45.

Han var som mange andre frelseren, der ville frelse uden viden om hvordan.

Min opfattelse af, at ledende personer skulle arbejde praktisk på gulvplanet og på deres krop, lære virkeligheden at kende, delte han og hans foresatte ikke.

Også her var jeg på et sidespor, det måtte jeg erkende, da jeg fik en mild påtale. Vi fik aldrig flere praktikanter fra denne højborg for uddannelse af omsorgspersonale.

Begge mine praktikperioder var meget frugtbare for mig. Medarbejdernes muligheder, sliddet på dem, den manglende moralske opbakning og de åndssvages liv eller mangel på samme, blev illustreret til fuldkommenhed.

Kan du skelne snot fra kanel? Jeg havde mere end svært ved at vurdere personer, der talte den indre svinehunds sorte tale, når de stod med himmelvendte øjne og åh så gerne, ville gøre noget for de stakkels åndssvage. Når vi kom til prisen i kroner og øre for deres indsats, blev de afsløret.

Aktivitetstilbud – konsekvenser, hvis de mangler

Åndssvaghed er en uheldbredelig sygdom. Åndsvage kan ikke oplæres eller optrænes; en filosofi vi stadig kan møde selv i vore dages lægekredse med henblik på hjerneskadere.

Hvis de åndssvage kan beskæftiges, skal de arbejde for føden, ikke kun til sig selv, men også til de øvrige «medpatienter.» Derfor fandtes på alle mammut-institutionerne landbrug, gartnerier, vaskerier, systuer og køkkener, som beskæftigede unge og voksne.

I kældre kunne man finde væverier, hvor viskestykker, lagener osv. blev fremstillet, ikke kun til institutionens forbrug, men også med et vist salg for øje.

Konsekvenserne var mange

A. De beskæftigede var udvalgte og i det store og hele kun lettere handicappede, sinker, debile og socialt vel tilpassede imbecile, altså kattekillingerne, der ikke bed og kradsede.

B. Åndssvage, der kunne afsættes til det private erhvervsliv røg ud i glemslens sorte mørke på bøndergårde eller i vaskeriers skumle baggårde. Avisreferater igennem årene vidner om det misbrug, der har fundet sted. Misbruget kunne måske benævnes med de senere feltråb:

Integration – Normalisering.

C. Var en åndssvag anbragt ved et eller andet arbejde, gjorde han/hun ikke oprør, det gjorde de næsten aldrig. De var retsløse og dresserede, de kunne fortsætte til de segnede. De var gjort passive eller sløve og var blottet for det mindste initiativ. Selvrespekt var ikke en kendt glose i deres tilværelse. Resultatet var arbejdsskader. Når man så åndssvages bevægemønstre på de store gamle institutioner, behøvede man ikke psykotekniske prøver eller andre moderne opfindelser for at finde frem til, hvad de havde været eller kunne have været beskæftiget med. Mange var vinde og skæve, de fleste af at knokle ved væve i årevis. Tit tænkte jeg, når jeg så dem vralt skæve af sted, de må da have smerter, de må da have aller Helvedes ondt. Derfor blev jeg inkarneret modstander af væve. De blev det første, jeg hældte ud af butikken.

D. Stimulation, udvikling, interessebetonet arbejde var ukendte begreber, man så kun på nytteeffekten

E. Salget foregik ofte til venner, bekendte og familie og fik derved et skær af korruption og ellers vrimlede det med velmenende mennesker,

der i den gode sags tjeneste godt ville støtte staklerne ved at opkøbe deres produkter, eksempelvis kniplinger med en markedsværdi på flere hundrede kroner til en spotpris på to kroner, sjældent mere.

Eksempel: Hvert år ved juletid afholdt Oasen en julebasar, hvor beboernes arbejder blev udstillet og solgt. Skole og værksteder gik med brask og bram ind også i dette arbejde og trak det helt store læs med fremstilling af plancher, prisskilte osv. Alle medarbejdere, incl. afdelingsbeskæftigelsen gjorde en kæmpeindsats og brugte løs af deres sparsomme fritid. Priserne det første år var de traditionelle. Jeg blandede mig uden om, men fandt, at man nærmest ydmygt på baggrund af et misforstået mindreværds kompleks nærmest forærede goderne væk. Da næste års udstilling skulle planlægges, kom jeg frem med mine synspunkter, men medarbejderne argumenterede med, at de åndssvages produkter var uden særlig værdi. Priserne blev dog sat op, da jeg holdt på, vil folk ikke købe, kan de lade være, så kan vi sælge dem til næste år om ikke andet.

Udstillingen oprandt og pludselig kan jeg se professionelle opkøbere købe ind som gale. Straks stoppede jeg alt salg og gav medarbejderne en glat ordre, sæt et nul mere bag priserne. Varene blev solgt alligevel.

F. Ekstern beskæftigelse fandtes frem til 1965 til dækning af det storkøbenhavnske områdes millionbefolkning på tre værksteder. Kapaciteten 60 åndssvage (debile og sinker) skulle dække en millionby.

Et oplæringsforsøg på institutionen havde bevist

- 1.** Selv svært handicappede kan oplæres.
- 2.** Ved en beskeden stimulation og beskæftigelse forsvandt manges rokken og lidet hensigtsmæssige, selvdestruktive banken hovedet i væggen.
- 3.** Selv en åndssvag føler glæde ved at yde noget. Løjnefaldende var deres stolte fremvisen af deres arbejde til besøgende.
- 4.** Konsekvensen heraf blev, at man fik fastslået, at også en åndssvag har krav på og ret til at blive optrænet, oplært og beskæftiget.

Det var blevet udmøntet på papir i loven. Ved min tiltræden, som ansvarlig for undervisning, optræning og oplæring af centrets åndssvage, analyserede jeg naturligvis de igangværende tilbud og fandt, at Oasens beskæftigelsestilbud tilsidesatte og krænkede beboernes behov og rettigheder

De eksterne patienter var på grund af forældrepress trængt ind på områder, der rettelig var bygget og indrettet til de interne patienter, altså beboerne og ikke som en form for daghjem.

Alle åndssvage i afdelingsbeskæftigelsen var svært handicappede.

Ergoterapeut – umulige arbejdsforhold – arbejdsskadet?

Lederen, som var ergoterapeut, satte med god grund straks spørgsmålstegn ved skolelederens kompetence, al den stund hun opfattede sin uddannelse som knyttet til en lægelig, ordineret behandling udført på baggrund af en diagnose.

Dette kunne man grine af, på mig virkede det komisk, når man betragtede hverdagens realiteter. En analyse af hvor mange af ergoterapeutens «patienter», der blev beskæftiget – behandlet ud fra en lægelig diagnose ville nok vise, at diagnose som sådan, kun forefandtes for nogle ganske få. Altså igen et blålys.

Men problemet var alvorligt nok og skulle løses hen ad vejen, men også her var jeg i strid modvind med min foresatte, som kun kendte den hårde vej. Ergoterapeutens hidtidige erfaringer med den tidligere skoleleder havde været negative og begrundede udmærket hendes afventende, noget frygtsomme, afventende og passive holdninger til den nye superpædagog.

Hun havde været ansat i et langt åremål på Ebberødgård, også her havde hun oplevet samarbejdsvanskeligheder, så det baskede.

På sin krop havde hun lært lektien: Alt i alt et menneske, der havde slidt i årevis uden at blive værdsat – hvor man blot krævede, men ikke gav hende en kompetence og ressourcer, der harmonerede med hendes arbejdsopgave. Resultat?

En kompliceret personage med mange personlige problemer, en knude. Signalerne var klare, træd varsomt.

Ergoterapeutens personale?

omsorgsassistenten, omsorgselever i praktik og mere eller mindre løst ansatte med vidt forskellig baggrund. Altså en broget skare.

Hendes lektie var: Bland dig ikke, spørg ikke om lov, hold kæft så længe det overhovedet er muligt, da støder du ikke hovedet nær så hårdt mod muren. Vil du gennemføre noget, skal du manipulere.

Selve beskæftigelsesaktiviteterne var i det store hele, som vi også ser det på vore plejehjem i dag; lidt farver på et stykke papir, strikning, hækling, peddigrør og når der var albuerum lidt bastgarn omkring et kasseret cykelhjul. Det lyder barskt og fordømmende, men havde man andre muligheder?

Ikke efter mit øjemål, jeg dømte ikke og gør det heller ikke i dag, for man må lige huske på: det var den rå mark, man pløjede, man havde ingen erfaringer med netop så svært handicappede.

Tæppeværkstedet

Lederen var en noget fyldig dame fra det jyske med stor livsappetit og stort aktivitetsniveau uden for sine snævre arbejdsområder. Her var Oasens nyhedscentral. Om hun har haft særlige kvalifikationer, forbindelser i de højere kredse eller blot rundsave på albuerne skal jeg lade være usagt. Hun blev forfremmet til en anden stilling, og jeg fik ansat hendes modsætning.

Den nye leder var bundsolid, uden de store armbevægelser, hun kunne lide sit arbejde, fik ret hurtigt uden min store indsats og indblanding knyttet en stab af medarbejdere til sig. Deres samarbejde var perfekt, og her var produktet klart underordnet i beskæftigelsesprocessen.

Produktet var et middel i en oplæringsproces, intet andet.

Stemningen på værkstedet var hyggelig, harmonisk, her trivedes alle, men værkstedets fremtidige udviklingsmuligheder lå fast, de var lig nul og noget så væsentligt som fantasi og kreativitet var en mangelvare.

Personalets kvaliteter som helhed fik jeg bevis på, da jeg en dag passerer et toilet. Der lød råben, skrigen og larm. Den ene af værkstedets omsorgsassistenten så jeg kravle op på adskillelsen mellem toiletterne. Med skørterne og det stivede forklæde flyvende om ørerne, kastede hun sig i et tigerspring ned i det andet toiletrum. Hun får i kampens hede døren lirket op og sekunder efter har de to damer slæbt en fyr ud, medens de "kærligt" låser hans arme og ben.

I vort modersmåls klare og utvetydige toner bekendtgør de nu for offeret, at deres piger skal han Fanden edeme holde sine beskidte kløer fra.

«Forstår du det»? Det gjorde han.

Inde på toilettet stod en yngre, svært handicappet mongolid pige. Hun fattede intet. Var måske lidt forskrækket over postyret.

«Skal jeg følge hende op på værkstedet»?

«Nej, vi skal lige være helt sikre på, at han forstår os».

Seksualvejledningen til den unge mand fortsatte, den var ikke kedelig, den var til at forstå. Han blev løsladt og luskede slukøret af.

På værkstedet tog vi en slapper og en kop kaffe og nu udfrittede jeg lidt drillende de to damer. «Er I ikke lidt snerpede? Han har da nogle behov, hvordan skal han få dem dækket her?»

I den følgende samtale blev jeg belært om omsorgspersonalets holdninger og om institutionens. Holdningerne var man i det store og hele enige om, de var baseret på grundige, forudgående drøftelser på personalemøder.

De var ikke grebet ud af den blå luft. Jeg blev spurgt direkte:

«Kan du acceptere, at en lettere handicappet, (gerningsmanden var anbragt på grund af kriminelle aktiviteter) bare lokker en pige ind og mod hendes vilje voldtager hende? En forudsætning for os er, at begge parter har glæde og gavn af bekendtskabet; her udnytter han jo bare pigen groft. Han tørrer den jo bare af på hende».

«Næh, det kunne jeg nok ikke». Assistenterne, som havde fået håret og tøjet på plads, var nu kommet op i omdrejninger og pludselig spørger Kirsten:

«Har du set fangehullet?»

Ja!« «Ved du, at det kun er 5 år siden det blev brugt? Ved du, hvorfor det blev brugt?» «Nej!» «Jo, ser du, hvis mændene herfra var for interesserede i damerne i kvindeafdelingen (Gammel Mosehus – de to afdelinger var strengt adskilt) blev de straffet. Første gang ved at blive kronragede, næste gang røg de i hullet.»

Vor samtale sluttede med bred enighed om præmisserne for seksuel adfærd, og jeg afslørede min dybeste respekt for de to brave omsorgsassistenten.

Rodekassen, det senere træværksted.

Værkstedslederen var uddannet snedker, iderig, kreativ, med et noget kunstnerisk temperament, kvindekær og tørstig.

Åndssvages seksuelle drifter – behov og adfærd har været udsat for megen debat – ofte overophedet og ude af trit med virkeligheden.
Emnet vender jeg tilbage til.

Klokken og overholdelse af aftaler lå noget tungt for ham. En lidt bohemeagtig natur måske. Men en dygtig håndværker og med et utroligt talent for at få urolige og voldsomme klienter til at falde til ro.

I træ havde han fremstillet hjælpeværktøjer i træ til fremstilling af institutionens clips. Det virkede, men på mig var det fuldstændigt sindsygt, da jeg i min karriere som værktøjsmager i fusk havde hjulpet en ældre kollega med at fremstille en maskine, der netop fremstillede clips.

Jeg holdt mund, men tænkte mit.

Keramikkværkstedet

Værkstedslederen her var også håndværksuddannet, maler; måske kunstmaler. Uvist af hvilken grund havde han fået samlet sig en skare af klienter, som måske var normalt begavede, men som havde svære psykiske problemer.

Han havde sin egen personlige opfattelse af individets frihed til at vælge stil og udtryksform. Aldrig fik de presset noget ned over sig, stemningen var positiv, Klienterne blomstrede i et frugtbart miljø. Men lokaleforholdene var mere end elendige, og noget så simpelt som en keramikovn manglede.

På disse værksteder var man kreative, åbne for nye tanker, og havde når alt kom til alt også gjort sig sine egne tanker om fremtiden, hvis man bare osv.

Hobbyværkstedet

Værkstedslederen var plejer (omsorgsuddannet,) og havde med hensyn til beskæftigelse fuldstændt flere kurser på en skole for husflid.

Han var den dimentrale modsætning. Tillukket, kværulantisk, og utroligt selvhævdende. Hans måde at dække et stort, rigt, blomstrende mindreværd på. Igen og igen måtte man høre på, at da han var plejer, da var det andre tider, med overfyldte sovesale med en lokumsspand i hver ende osv. Uden al tvivl havde han været et positivt og godt menneske, men efter min vurdering havde han taget skade af de komplet umulige arbejdsvilkår vort samfund havde budt ham. Udsyn, fantasi var en udpræget mangelvare. For den udvikling vi skulle igennem var han en hæmsko. Utallige gange når han lavede sine intriger, der kunne få de forskellige sektioner til at fare i totterne på hinanden, tilbød jeg denne udmærkede «fremskridtsmand» til alle, der angledede efter magt og mere kompetence, men der var ingen, der ville eje ham – ikke engang lægeafdelingen.

Industriproduktion – buddingepulverpakkemaskine.

På min vej rundt ser jeg en langstrakt maskine med åndssvage siddende rundt om. Maskinen stak ca. 4 m. ud af bygningens dør og maskine og «arbejdere» var således udsat for vind og vejr. Dette fremgik med al tydelighed af, at rust havde indfundet sig, i al beskedenhed ganske vist. En skægget herre dukker op, han spørger:

«Er du den nye skoleleder.» Det kunne jeg kun sige, ja til. Vi præsenterer os, han spørger:

«Er jeg beskæftiget i dit ansvarsområde?» Jeg grinede lidt og sagde bare: «Hvis jeg siger ja til det, betyder det så, at den lange himstregims af en oldsag også er i mit ansvarsområde?»

«Ja, sagde han og dermed yderligere to andre fritidspædagoger.»

Indenfor beså jeg det tekniske vidunder. Fik viden om, hvor meget eller rettere, hvor lidt de åndssvage tjente, om maskinens mange produktionsstop, og hvor meget den egentlig irriterede.

«Hvem har anskaffet den maskine? «Det havde undervisningslederen».

Maskinen havde ført en noget omtumlet tilværelse, premieren var blevet holdt i afdelingen for kriminelle, der havde de kunnet rejse sig fra spisebordet og fortsætte på maskinen, der stod i opholdsstuen.

«Har man ikke drøftet anskaffelsen og anbringelsen med jer først?»

«Nej, det er ikke fremgangsmåden her på bjerget. Det er bare at søbe den serverede anretning op.»

«Hvad synes skolelederen om maskinen?»

«Jeg kan ikke se den dybere mening med den.»

Nu kom en lidt bister, ældre herre til, han var leder af et hobbyværksted, der var placeret i et tilstødende rum. Han virkede gnaven og kværlantisk, men skruede charmen på, al den stund han tilkendegav, at også han hørte til i min stald.

Da man meget tydeligt tilkendegav, at højeste ønske var at få den modbydelige tingest væk, aftalte vi, at jeg i de næste dage skulle tilbringe så megen tid, som jeg nu kunne afse hos dem.

Alle ved pakkemaskinen var trætte, mismodige, der var ingen penge i det, når den fungerede var arbejdet ensformigt, monotont og sløvende. Den strejkede for ofte og institutionens maskinafdeling, som skulle reparere den, saboterede næsten åbenlyst.

Nogle uoverensstemmelser mellem maskinmesteren, Bulder Bassen og en tidligere skoleleder var baggrunden. Jeg foreslog, at vi holdt et personalemøde:

Dagsorden:

1. Skal maskinen væk? Hvis svaret er ja, da hvordan?

2. Hvad skal klienterne så beskæftiges med?

Alle var klar over at UV.' lederen kunne lide et prestigetab, derfor måtte listeskoene frem. En løsning var at få fabrikken til at hente maskinen, fordi tempoet var for ringe. En forsigtig forespørgsel til virksomheden gav intet resultat, deres forventninger havde aldrig været store, og det jo var i en god sags tjeneste, de havde sikret sig leveringer på anden vis.

En medarbejder havde fået kontakt med en konvolutfabrik. Opgaven lød på at bundte og pakke konvolutter i kasser. Var det noget for os? Indvendinger kom straks. De kan ikke tælle til 5, hvordan skal de kunne tælle til hundrede?

Man kan tælle ved at veje tingene. Fidus fra min tid på fabrik. Kan vi prøve at lave en gammeldags vægt? Den må kunne hænge i en krog i loftet. I den ene skål lægger vi 100 konvolutter, og i den anden lægger vi så op, til der er ligevægt. Derefter må vi kontrollere og eventuelt forbedre vægten ved at gøre armene og viseren længere, indtil den vejer præcist nok.

Er der en af jer, der vil tage med hen på fabrikken, det vil være bedst, om vi er to, for man kan let overse en vigtig detalje.

Bodil, gammel fagforeningsrepræsentant tog med. På fabrikken var man interesseret, og da man hørte om vores ide med at veje antallet op på vægte, var man lutter øre. Vi bad nu om priser, og om man ville levere et mindre parti, vi kunne øve os på. Gerne.

Var det også muligt at få tillidsmanden frem af mørket?

For at undgå misforståelser ville vi gerne have dennes accept.

Han kom og påpegede, at feriepenge ikke var inkluderet i prisen, og at det nok var bedst at få dem inkluderet. Nu foreslog jeg, at hvis eksperimentet lykkedes, og vi skulle have en mere permanent ordning, at man så til den tid fæstnede nogle ord på et stykke papir.

Næste dag kom prøvepartiet og «forsøgsstationen» gik i gang.

Forstanderen indvier jeg nu i vore planer, og da heller ikke han var begejstret for dette monstrum af en pakkemaskine, ville han lufte sine bekymringer for buddingemaskinens fortsatte eksistens for UV.' lederen. Det var heller ikke svært at overtale ham til at påvirke maskinmesteren. Undervisningslederen var svær at tumle, han slog sig en del i tøjret, men da jeg foreholdt ham, at maskinen rustede op, den var udsat for hærværk, vi modtog klager over, at klienterne blev forkølede, fordi de sad ude i regn og blæst, gav han sig. Igen ringende jeg til virksomheden og bad dem komme og hente maskinen. Tidsfristen overholdt man ikke, og jeg besluttede derfor at skille maskinen ad og sætte den uden for, medens jeg samtidigt pr. brev meddelte fabrikken, at da de ikke overholdt vore aftaler, måtte vi desværre tage sagen i egen hånd.

Hos maskinmesteren bad jeg om værktøj, så afmonteringen kunne begynde. *«Det kan I da ikke».*

Det mente jeg som gammel smed nok, vi kunne, men der bliver to store, tunge sektioner tilbage, dem kan vi ikke selv håndtere, så jeg vil blive glad, om du vil sætte mandskab og redskaber på, når vi kommer så langt.

«Hvordan vil I få den ud», spurgte han.

«Jeg ved ikke, hvad du har af grej, men et par donkrafte vil gøre godt og ellers nogle rør på en to tre tommer, så triller vi den ud i det fri».

Han grinede og sagde: *«Bare kom, det vil vi godt give en hånd med til. Hvad siger UV' lederen, har han givet grønt lys?»?*

«Han er orienteret, lysets farve kan jeg ikke oplyse, jeg er lidt farveblind af og til». Igen lidt grinen, nu var han moden til at få serveret vore problemer med vægte.

«Kan vi låne nogle pladesakse, en boremaskine, et par stumper fladjern og lidt plade? Vi skal lave nogle vægte».

«Det kan sådanne nogle pædagoger da ikke, det har I da ikke forstand på».

«Nød lærer nogen kvinde at spinde og i øvrigt har jeg levet af at være smed»?

Straks tilbød han at fremstille vægtene, han havde flere konstruktive forslag. Noget afværgende siger jeg:

«Det må ikke koste for meget, vi har selv lavet en mere end primitiv vægt, men den funker, kan du ikke, inden du går i gang kaste et blik på den? Den kan selvfølgelig forbedres betydeligt, vi er trods alt jo kun amatører».

Det var en aftale, jeg kunne bare sende den op på maskinværkstedet.

«Hvor mange skal I bruge? Hvor hurtigt?»

Jeg forklarede ham, at når vi stoppede pakkemaskinen, stod vi med arbejdsløse og det var jo ikke lykken, men vi ville da ikke presse ham. Han fik vægten til gennemsyn.

En af smedesvendene kom hen til mig og spurgte:

«Er det rigtigt, hvad man hører, at du er gammel smedesvend, at vi er kolleger?» «Jeg bekræftede.»

«Har du nogen anden uddannelse?»

«Jo! Jeg havde bl.a. en lærereksamen.»

«Det var dog Satans, grinede han, smedesvend og skoleleder,»

Grinende gik han til de andre for at sprede sensationen. Afmonteringen gik let fra hånden, største problem var at hindre de mange ivrige fingre fra at komme i klemme, og at ingen af løsdelene forsvandt i farten. Vi ringede til maskinhuset og inden længe dukkede 4 store smedetampe op med det nødvendige grej.

På forhånd havde de taget bestik af behovene og forberedt aktionen, så meget hurtigt stod alt uden for. Bagefter fortalte maskinmesteren, at han havde lagt alt til rette, fordi han var bange for at unødigt indblanding fra „højere“ sted skulle stoppe bestræbelserne.

Med forstanderen havde jeg aftalt en procedure, der gik på, at han pr. tlf. og pr. brev adviserede virksomheden og præcisere, at når maskinen stod uden for bygningen, var den uden for vort ansvarsområde.

Maskinen blev afhentet få timere senere.

En æra var slut, en ny kunne begynde

Få dage efter havde vi vægte i en stærkt forbedret udgave. En storproduktion blev startet op, det gik over al forventning og klienterne kunne nu få en rimelig betaling. Hidtil havde en ugeløn været på 4 kroner, men med et fradrag for kaffe på to.

Vi indførte et akkordsystem og udbetalte stort set det, der blev produceret for. Men da akkordsystemet var ukendt land for vore arbejdere, måtte vi anskueliggøre det. Et rundt beløb blev fastsat og hver gang, der var udført den fastsatte mængde arbejde, lagde vi det tilsvarende beløb i en sparebøsse.

Et vækkeur angav tidsforløbet.

I begyndelsen gik det trægt, de unge var bange for at begå fejl, alt blev udført med største omhu. Mønt efter mønt røg i bøssen. Er alle pengene mine? Nej, du skal dele med din makker. Da de havde arbejdet et par timer havde de indtjent flere ugers løn. De måtte naturligvis kvittere for det modtagne beløb, men flere kunne ikke skrive deres navn, så et kryds og et fingeraftryk erstattede underskriften.

Til fyraften stod de i små grupper og viste stolt frem, hvad de havde tjent. Vi tog telefonen og ringede til de respektive afdelinger og informerede om hændelsesforløbet, pengene var tjent ved surt slid, det var ikke tyvekoster.

Godt trætte sidder vi efter fyraften, vi er mere end tilfredse, det er da anskuelsesundervisning, så det forslår, siger en.

«Jeg ringer hjem», siger Bodil, «de må selv bikse noget mad sammen, jeg orker det ikke. Hvis det fortsætter sådan, løber vi hurtigt tør for konvolutter».

«Ja, og jeg for lommepenge. Det er mine lommepenge, vi har betalt løn med i dag», sagde jeg.

Budgetter – normeringer – regnskaber

Da vi stod med en lang række uløste problemer og vidste, at endnu flere ville dukke op, ikke kun indenfor beskæftigelsesområdet, men også indenfor andre områder havde jeg fra min tiltræden valgt at rådføre mig med forstanderen, som havde det administrative ansvar for hele centret. Han var nøje informeret om konvolutprojektet også om, at det var et eksperiment og intet andet.

Han ville vide hvor meget UV.' lederen var involveret og virkede beroliget, da jeg gjorde rede for at dennes interesse ikke var overvældende, og at jeg forsøgte at køre projektet igennem uden at involvere centerledelsen.

Min holdning er, at for mange kokke vil fordærve maden. I min redegørelse gjorde jeg opmærksom på, at der ville opstå en lang række regnskabsmæssige problemer, med hensyn til vore indkøb, aflønning af klienter og med betaling fra de virksomheder, vi udførte arbejde for. Selv om jeg havde en bogholderiuddannelse, anså jeg det for spild af tid, hvis vi på egen hånd skulle strikke løsninger sammen og bad ham derfor om at få stillet en regnskabskyndig til rådighed, således at værkstedernes administration faldt i hak med centrets.

Vi sparer tid og bliver fri for uoverensstemmelser.

At det ville blive nødvendigt løbende at ændre den regnskabsmæssig struktur, efterhånden som vi fik erfaring, var vi begge åbne overfor. At værkstedets regnskaber skulle føres separat, for at vi kunne bevare et vist overblik, var vi ikke i tvivl om. Da jeg fortalte, at de første lønudbetalinger var sket med mine lommepenge, sagde han straks ja til at yde et a conto beløb til lønudbetalinger.

«Men vil De forvandle Oasen til en fabrik?»

«Nej! Men der vil jo blive et slip mellem den leverede arbejdsydelse, lønudbetaling, og før virksomheden betaler for leverancen. Man vil sandsynligvis påberåbe sig den sædvanlige kredit på 30 dage.»

«Har De en fornemmelse af en ugeløns størrelse?»

«I går holdt de unge mennesker en timeløn på 8 kr., men efterhånden tror jeg på, at indtjeningen kan fordobles, alt er nyt og skal læres. Tænk bare på kvittering for den modtagne løn, flere kunne ikke skrive deres eget navn.»

«Så vidt jeg kan se, har De ikke brugt en krone endnu, så hvis det er Deres arbejdsmetode, synes jeg, De skal klø på, vi bliver jo ikke dummere af det her?»

Hans souschef blev tilkaldt, og sammen udarbejdede vi den første grundlæggende plan for regnskabernes struktur, og jeg kunne gå med et rådighedsbeløb uden loft.

Men allerede her afslørede det, at de forskellige sektioner regnskabsmæssigt på alle områder, budgetmæssigt, normeringsmæssigt osv. var sammenblandede, og vi satte os derfor i den kommende tid til at adskille i det mindste UV.afdelingens budgetter fra de andres. Det gav en lang række problemer, men dem vender jeg tilbage til under afsnittet om løn.

Er produktion vejen frem? Vejen ud af forsorg?

Flere eksterne værksteder dukkede op ude i byen, flere folk fra det pulveriserende erhvervsliv dukkede op i Forsorgens rækker, nye røster, nye meninger, nye filosofier. Mange mente, at værkstederne skulle tage industriarbejde ind, således at værkstederne kunne præstere en indtjening og dermed om ikke forrente sig så dog blive omkostningsfrie.

Fordele og ulemper blev diskuteret, endnu var glosen og frasen privatisering et ukendt fænomen. At værkstederne skulle tjene sig selv ind var for mig utopi. Derfor og af flere andre grunde var jeg imod, her nogle få:

1. Beskæftigelsen skulle være et middel til at nå et mål, der opfyldte klientens behov og intet andet. Kunne en oplæring finde sted, så klienten kunne beskæftiges på arbejdsmarkedet var det et underordnet gode.

2. Skelede man til produktivitet og lønsomhed ville klientens behov uvægerligt træde i baggrunden, måske endda blive glemt. Der ville ske en diskriminering og de sværest handicappede ville igen blive Sorte Per

3. Man ville meget nemt blive afhængig af beskæftigelsesgraden på arbejdsmarkedet, man kunne meget nemt blive løntrykkere og dermed miste enhver goodwill i visse dele af befolkningen.

4. Troen på at beskyttede værksteder kunne indtjene udgifterne til driftsomkostningerne var et blålys og intet andet. På Oasen havde vi ret mange kriminelle, der var dømt til institution, ret mange debile eller sinker med svære tilpasningsvanskeligheder, altså mennesker, man var usikre på, om de var åndssvage eller ej, under ét betegnet som hørende til i grænseområdet.

Karakteristisk for flere var, at de var kloge nok til at indse, at de var dummere end gennemsnitsbefolkningen. De var ofte voldsomme, aggressive og følte sig altid mere end uretfærdigt behandlet. De lagde ikke skjul på deres opfattelse af medarbejderne. Disse var nogle dumme svin, der bare var ude på at genere dem. Al den stund, disse voksne mænd sad en hel uge beskæftiget med noget inderligt ligegyldigt til en nettohyre på 2 kr., måtte man give dem ret.

Men hvad skulle vi stille op?

I et rum kørte 12 vægte med tilhørende pakkere med produktionen af konvolutter, gangen til værkstedslokalerne blev gradvist inddraget. Endnu kunne vi holde skindet på næsen.

Vi underbetalte lidt for det udførte arbejde og købte diverse inventar for de opsparede beløb. Det må man ikke i statsligt regi; jeg fik og modtog en blid skideballe; resultatet blev dog, at jeg fik en midlertidig aftale med regnskabsafdelingen. På et medarbejdermøde får jeg frie hænder til at skaffe flere emner for beskæftigelse. Med min fortid som sabotør, værktøjsmager og som sælger af værktøj og værktøjsmaskiner havde jeg et indgående kendskab til det københavnske industrimiljø.